

Sp. 535. Tillaga til þingsályktunar [337. mál]
um orkufrekan iðnað á Vesturlandi.

Flm.: Davíð Aðalsteinsson.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að láta kanna möguleika á aukinni uppbyggingu orkufreks iðnaðar á Vesturlandi. Í því efni er sérstaklega bent á kalsíumkísil, járnkróm, framleiðslu á magnesíum úr dólómíti með notkun kísiljárns og framleiðslu á pólýkristallíni.

Greinargerð.

Í allri umræðu um efnahags- og atvinnumál undanfarin ár hefur hverjum sýnst sitt, skoðanir hafa verið nokkuð skiptar. Eitt hafa menn þó verið sammála um: Það verður að renna fleiri stöðum undir íslenskt efnahags- og atvinnulíf.

Flestir viðurkenna að okkur sé lífsnauðsyn að líta til fleiri átta, annars verði hefðbundnir undirstöðuatvinnuvegir okkar ofsetnir og lífskjörin rýrni. Stóriðja, orkufrekur

iðnaður, er engin allsherjarlausn í efnahags- og atvinnumálum okkar Íslendinga. Þar verður miklu fleira að koma til.

Á það ber þó að leggja áherslu að skynsamleg nýting á þeirri miklu vatns- og hitaorku, sem fyrir er í landinu, hlýtur jafnan að verða einn þeirra fjölmörgu þátta sem litið verður til í uppbyggingu atvinnulífsins hér á landi.

Þær hugmyndir, sem fram hafa komið um orkufrekan iðnað á undanförunum árum, hafa jafnan verið tengdar ákveðnum stöðum, t. d. kísilmálmverksmiðja á Reyðarfirði, rætt um nýtt álver við Eyjafjörð og stækkun álversins í Straumsvík.

Á Vesturlandi er ekki síður þörf fyrir ný atvinnutækifæri en í öðrum landshlutum, sbr. þá óheillaþróun sem orðið hefur síðustu ár. Íbúum Vesturlands hefur fækkað um 308 frá upphafi árs 1980 til loka ársins 1983. Þar af fækkaði um 207 á árinu 1983. Augljóst er að mikið þarf til þess að halda íbúatölunni óbreyttri hvað þá að snúa þessari öfugþróun við.

Hvað kemur t. d. í staðinn fyrir mikla atvinnu af hvalveiðum og vinnslu við afurðir af þeim en þessi atvinnugrein mun stöðvast eins og nú horfir? Ríkisstjórn og Alþingi geta ekki skotið sér undan þeirri skyldu að gera sitt til þess að þau sköð verði fyllt.

Við Hvalfjörð er mjög góð aðstaða fyrir orkufrekan iðnað, hafnaraðstaða og lega fyrir orkuflutningskerfi er góð og tengsl við Járnblendiverksmiðjuna gætu gert nýja framleiðslugrein enn hagkvæmari.

Hér er sérstaklega bent á nokkrar greinar. Stóriðjunefnd hefur látið gera skýrslu um framleiðslu á magnesíum úr dólómíti en við þá framleiðslu er notað talsvert af kísiljárni. Þessi framleiðsla fellur því mjög vel að aðstæðum við Hvalfjörð. **Það er nauðsynlegt að gæta sem best hagkvæmnissjónarmiða og því mikilvægt að nýta aðstöðuna á Grundartanga til frekari framleiðslu.** Framleiðsla á magnesíum úr dólómíti er orkufrek enda þarf um 12 000 kwst. á framleitt tonn af magnesíum. Unnar hafa verið skýrslur um framleiðslu á magnesíum með rafgreiningu úr sjó. Slík framleiðsla er best sett við háhitavæði og bera þarf saman þessar tvær leiðir sem hægt er að fara til að framleiða magnesíum og hafa þarf við þá athugun hagkvæmnissjónarmið að leiðarljósi.

Kalsíumkísill (CaSi) gefur einnig vísbendingu um möguleika í orkufrekum iðnaði sem kanna þarf nánar. Einnig væri ástæða til þess að athuga gaumgæfilega framleiðslu á járnkrómi. Hugsanlega gæti framleiðsla járnkróms hér á landi orðið sameiginlegt norrænt verkefni þar sem tæknin kæmi frá Svíþjóð, hráefnið frá Grænlandi eða Finnlandi en orkan væri íslensk.

Full ástæða er til að sýna framleiðslu pólýkristallíns áhuga. Pólýkristallín er kísilmálmur sem er mjög hreinn og mikið notaður í hátækniíðnaði. Framleiðsla á pólýkristallíni er mjög orkufrek en verksmiðjueiningarnar ekki mjög stórar. Málmurinn er mjög verðmætur en afla þarf meiri þekkingar á framleiðsluaðferðum.

Ekki væri úr vegi fyrir okkur að líta einmitt til þessara þátta sem að framan eru nefndir.

Kísilefnin eru, sem fyrr segir, mikilvæg undirstaða í hátækniíðnaði og þekking á kísilefnafræði gæti orðið okkur Íslendingum dýrmæt í framtíðinni. Framleiðsla á pólýkristallíni gæti vísað okkur veginn inn í hátækniíðnaðinn.

Í þessari greinargerð hefur þess verið freistað að nefna nokkra nýja möguleika sem koma til greina. Þar með er þó síður en svo verið að útiloka önnur svið orkufreks iðnaðar sem hagkvæmt væri að staðsetja á Vesturlandi — hvort sem þau svið eru þegar nýtt eða fyrirhugað er að nýta þau annars staðar á landinu.